

Izvešće o sudjelovanju na ECA-NVAO seminaru „Institutional and Programme Reviews: Towards New Combinations“

Mjesto vrijeme održavanja događanja: Brussels, Belgija, 1. veljače 2018. godine
Organizatori: *European Consortium for Accreditation* (ECA) i *The Accreditation Organization of the Netherlands and Flanders* (NVAO)

Na seminaru su sudjelovali djelatnici AZVO-a:

Mr. sc. Sandra Bezjak

Mr. sc. Emita Blagdan

Goran Briški

Marina Cvitanušić Brečić

i članovi Akreditacijskoj savjeta AZVO-a:

Prof. dr. sc. Sonja Vila

Prof. dr. sc. Dražan Kozak

Uvod

Agencija za znanost i visoko obrazovanje (AZVO) u okviru ESF projekta „Unapređenje sustava osiguravanja kvalitete visokog obrazovanja“ (SKAZVO) izrađuje nove kriterije i standarde za ocjenu kvalitete visokih učilišta u novom ciklusu reakreditacije, odnosno unapređuje postupak reakreditacije visokih učilišta. U tom smislu AZVO je razmatrao različite vrste konceptualnih platformi, odnosno vrste postupaka vanjskog osiguravanja kvalitete, uzimajući u obzir revidirane Europske standarde i smjernice za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju (ESG), kao i nacionalni kontekst, s ciljem osmišljavanja adekvatnog modela koji bi bio najprimjereniji za hrvatska visoka učilišta i daljnje unapređenje kvalitete njihova rada. Tematski seminar na temu novih smjerova razvoja institucionalne i programske akreditacije u Europi dodatni je doprinos promišljanjima AZVO-a na ovu temu.

AZVO kao članica ECA-e (*European Consortium for Accreditation in Higher Education*) redovito sudjeluje na sastancima u organizaciji ECA-e kao i u radu njezinih radnih grupa na kojima se razmatraju određena pitanja od zajedničkog interesa i donose zajednički zaključci.

Jedan od seminara u organizaciji ECA-e održan je 1. veljače 2018. g. u Bruselsu, u Belgiji. Seminar je organiziran s ciljem razmjene informacija o trendovima u provedbi postupaka vanjskoga vrednovanja, posebice vezano za provedbu programskih ili institucionalnih vrednovanja među europskim agencijama.

Navedena je tema izuzetno aktualna i za AZVO s obzirom da je u Hrvatskoj završio prvi ciklus vanjskih vrednovanja te se u proteklom razdoblju intenzivno promišljalo o modelu vanjskog vrednovanja koji bi bio optimalan za drugi ciklus vanjskih vrednovanja. Pri tome se vodilo računa i o planovima za započinjanje provedbe Hrvatskog kvalifikacijskog okvira kao važnog

alata u osiguravanju kvalitete visokog obrazovanja te su informacije prikupljene na seminaru izuzetno važne u određivanju daljnjeg smjera planiranih aktivnosti.

Više informacija dostupno je i putem ECA-ine mrežne stranice

<http://ecahe.eu/home/services/events/eca-nvao-seminar-institutional-and-programme-reviews-towards-new-combinations/> .

Petak, 1. veljače 2018. godine

Plenarno izlaganje

U uvodnom govoru predsjednik NVAO istaknuo je kako je u Europi prisutan trend prelaska s programskih akreditacija na institucionalne akreditacije i pri tome je glavno pitanje kako osigurati kvalitetu studijskih programa u okviru institucionalnih akreditacija što je bio i glavni razlog za organizaciju seminara na ovu aktualnu temu.

Predstavnica EUA u svom je izlaganju dala osvrt na aktualne trendove u osiguravanju kvalitete u Europi. Pri tome je istaknula kako je vrlo teško prikupljene podatke tumačiti jednoznačno jer je jedna od glavnih karakteristika europskog visokog obrazovanja vrlo velika raznolikost sustava visokog obrazovanja i sustava osiguravanja kvalitete.

Prema nedavno obavljenom istraživanju od 24 zemlje u EQAR-u samo njih 3 rade isključivo programsko vrednovanje (Belgija, Češka i Švedska), samo tri isključivo institucionalno vrednovanje, a sve ostale zemlje rade obje vrste vanjskih vrednovanja. Od tri zemlje koje rade samo programsko vrednovanje njih dvije (Belgija, Češka) isto prelaze na institucionalno vrednovanje.

Odabir odgovarajućeg modela vanjskog vrednovanja ponajviše ovisi o zrelosti sustava i povjerenju u sustav, a pri tome je činjenica da je prelazak na institucionalnu akreditaciju lakši tamo gdje su ti elementi na višem stupnju razvoja. Osim toga, ostaje i činjenica da je kriza u Europi također utjecala na to jer se vrlo skupe programske akreditacije koje zahtijevaju značajne kapacitete za njihovu provedbu nastoje zamijeniti prihvatljivijim i održivijim modelima.

U okviru izlaganja predstavljeni su neki od preliminarnih rezultata koje je provela EUA, a koji će biti predstavljeni u publikaciji *Trends 2018*. Neki od nalaza ukazuju na sljedeće.

- na europskim visokim učilištima raste naglasak na *teaching i learning* (T&L), čak 92 % visokih učilišta veću pažnju posvećuje na T&L, 86 % visokih učilišta ima strategije za T&L, a 65 % visokih učilišta ima centralnu jedinicu za T&L.
- europska visoka učilišta osjećaju pritisak na nacionalnoj razini jer su u većini zemalja u tijeku nacionalne reforme, ali i povećan pritisak od studenata i poslodavaca
- 91 % visokih učilišta razvilo je ishode učenja pri čemu ih 76 % ima razvijen i na razini programa i na razini kolegija, a 15 % samo na razini kolegija
- većina visokih učilišta (63 %) smatra da osiguravanje kvalitete ishoda učenja treba biti dio internog osiguravanja kvalitete.

Preporuka za AZVO:

U skladu s aktualnim trendovima AZVO se opredijelio za provedbu institucionalne akreditacije u novom ciklusu. Pri tome i dalje ostaje aktualno pitanje kako u okviru institucionalne akreditacije osigurati kvalitetu studijskih programa. Također, otvoreno je pitanje modela vrednovanja koji bi bio odgovarajući za provjeru usklađenosti studijskih programa sa standardima kvalifikacija jednom kada oni budu u Hrvatskoj razvijeni.

Važno je i dalje poticati visoka učilišta da razvijaju ishode učenja te osiguravaju njihovu kvalitetu kako bi bili u skladu s europskim trendovima i zahtjevima područja i struke. Također, važno je poticati visoka učilišta na daljnja unapređenja procesa učenja i poučavanja. Predlaže se da AZVO nastavi s radionicama na temu ishoda i učenja kao i aktivnog učenja i poučavanja.

Prva radionica

Programme quality in institutional reviews: the views of higher education institutions

Uvod u temu radionice dan je kroz dvije prezentacije.

Predstavnica Sveučilišta u Heidelbergu predstavila je interni sustav osiguravanja kvalitete na Sveučilištu u Heidelbergu koji se provodi od 2009. g. (heiQUALITY). Ured za heiQUALITY je centralno mjesto Sveučilišta u Heidelbergu i nadležan je za koordinaciju i provedbu sveučilišnog sustava upravljanja kvalitetom. Njemački sustav osiguranja kvalitete počiva na postavci da same akademske institucije moraju nositi primarnu odgovornost za njihovo osiguranje kvalitete te da se sustav osiguravanja kvalitete treba razvijati prema sustavu "kulture kvalitete". U takvom sustavu, glavni zadatak akreditacijskih agencija bi bi savjetovanja i podupiranja sveučilišta na njihovom putu razvoja kvalitete.

Predstavnice iz Nizozemske prezentirale su temu s pozicije institucije koja pruža obrazovanje u području glazbenog obrazovanja (Royal Conservatoire The Hague) i akreditacijskog tijela koje vrednuje to obrazovanje (MusiQuE). Naglasak izlaganja bi je na odnosu visokog učilišta i akreditacijske agencije, za koju se smatra da treba imati ulogu "kritičkog prijatelja". Također je istaknuta potreba da se kod provođenja vrednovanja treba više pozornosti staviti na specifičnosti pojedinog znanstvenog područja/polja kojem pripadaju studijski programi, kao i na podizanje interesa studenata za pitanja osiguranja kvalitete.

Preporuka za AZVO:

Rasprava nakon uvodnih prezentacija ukazala je na mogućnost gubitka povjerenja od strane struke i strukovnih organizacija u slučaju napuštanja programskog vrednovanja onih programa čije kvalifikacije daju pristup reguliranoj profesiji. U zemljama u kojima je struka direktno uključena u vrednovanje takvih studijskih programa, prelazak na institucionalno vrednovanje smatra se nedostatkom. Iako nije poznato da je u Hrvatskoj struka iskazala zabrinutost za procjenu kvalitete programa koji daju pristup reguliranim profesijama, možda bi trebalo razmotriti postoji li potreba, i u skladu s tim mogućnost, temeljitije procjene takvih programa u okviru institucionalnog vrednovanja.

Također, u raspravi je istaknuto da naglasak u donošenju akreditacijske odluke treba biti na opisnom dijelu izvješća i zaključcima stručnog povjerenstva, a ne na ocjenama pojedinih kriterija. Na pitanje o mogućim negativnim posljedicama prijelaza s programskog na

institucionalno vrednovanje zbog nemogućnosti procjene ishoda učenja pojedinih studijskih programa, većina sudionika je izrazila stav da procjena ishoda učenja ne treba biti dio takvog vrednovanja već da je za takvu procjenu odgovorno samo visoko učilište. Navedeno je u skladu s rezultatima istraživanja koja su predstavljena u uvodnom dijelu seminara, koja pokazuju da 63% visokih učilišta smatra da osiguravanje kvalitete ishoda učenja treba biti dio internog osiguravanja kvalitete. U skladu s tim, AZVO bi mogao razmotriti je li opravdano opterećivati visoka učilišta u postupku reakreditacije upisom skupova ishoda učenja studijskih programa u sustav Mozvag ili bi im trebalo dati mogućnost da na svoj način prikažu tražene podatke.

Druga radionica

Challenges in the transition from programme accreditation to institutional accreditation

U okviru druge radionice održana su kratka izlaganja o novom modelu sistemske akreditacije koja se sve više primjenjuje u Njemačkoj te o novom institucionalnom modelu reakreditacije čija je provedba započela u Hrvatskoj.

Predstavnik njemačkog visokog učilišta predstavio je primjer prelaska s programske akreditacije na institucionalnu akreditaciju. Do 2015. godine studijski programi na predstavljenom visokom učilištu, njih 66, prolazili su programsku akreditaciju koju je provelo 5 njemački agencija. Cijena jedne programske akreditacije iznosi 5300 eura, a trajanje dopusnice je 6 godina. Visoka cijena tih postupaka, zajedno s potrebom veće samoregulacije bio je glavni razlog prelaska na institucionalnu akreditaciju.

Sistemska akreditaciju navedenog visokog učilišta je 2017. godine proveo AQAS. Visoko učilište trebalo bi prolaziti sistemska akreditaciju kao oblik vanjskog vrednovanja svakih 6 godina, a vrednovanje studijskih programa unutar visokog učilišta svake 3 godine kao oblik unutarnjeg vrednovanja. Glavni je cilj kontinuirano unaprjeđivati programe i pri tome aktivno uključivati dionike, a jedan je od najvećih izazova nespremnost pojedinih visokih učilišta za interno osiguravanje kvalitete studijskih programa. Stoga je važno kontinuirano isticati da je odgovornost za kvalitetu na upravi visokog učilišta.

Predstavnica AZVO-a predstavila je novi model institucionalne akreditacije s naglaskom na promjene koje su ugrađene u novi model, posebice promjene u samom postupku kao i nove standarde. Upoznala je sudionike s prvim iskustvima u provedbi modela kao i izazove i otvorena pitanja. Pri tom je glavni izazov kako u okviru ovakve institucionalne akreditacije osiguravati kvalitetu programa. Međutim, jedna od ključnih razlika između rada AZVO-a i drugih agencija koje su prešle na institucionalnu akreditaciju je ta što AZVO akreditira fakultete, a ne cijela sveučilišta. S obzirom da fakulteti imaju manji broj programa postoji mogućnost da se u okviru ove institucionalne akreditacije u određenoj mjeri vrednuje i kvaliteta programa. Agencije koje institucionalnu akreditaciju provode na razini sveučilišta najčešće kvalitetu programa procjenjuju prema uzorku programa koji odabiru nasumično ili koristeći određene *risk-based* metode.

Predstavnica portugalske agencije A3ES predstavila je sustav vanjskih vrednovanja u Portugalu. Agencija je započela s radom 2009. godine i tada je krenula s programskim akreditacijama (2009. – 2016.) te je akreditirano oko 1 000 programa. U razdoblju 2017. –

2018. obavljena je svojevrsna institucionalna akreditacija korištenjem posebno konstruirane informatičke platforme. Putem te platforme prikupljeni su brojni podaci o samom visokom učilištu i ti su podaci korišteni za vanjsko vrednovanje. Posjet povjerenstva bio je uključen i trajao je uglavnom dva dana te se tijekom tog posjeta raspravljalo o prikupljenim podacima. Za razdoblje 2017. – 2022. planirana je provedba novog ciklusa programske akreditacije u kojemu planiraju „lighter touch“ pristup i koncept „risk management“. Pri tome neće posjet bit organiziran za sve programe nego samo za neke, a uvjet koji mora ispuniti visoko učilišta za takav pristup je da je interni sustav osiguravanja kvalitete certificiran od same agencije i da je visoko učilište u prvom ciklusu pokazalo dobre performance (neki od indikatora korišteni u prvom ciklusu bili su npr. kvalifikacije akademskog osoblja, R&D itd.). Zanimljivo je mišljenje da bi potpuni prelazak na institucionalnu akreditaciju bio previše riskantan.

Predstavnik slovenske agencije SQA predstavlja novi model institucionalne akreditacije s čijom se provedbom započelo u Sloveniji. Prije toga u Sloveniji se provodile programske akreditacije. Glavni razlog napuštanja tog modela bio je prevelik pritisak na same institucije. Veće institucije imale su akreditacije skoro svake godine i nije bilo dovoljno vremena za rad na internom unaprjeđenju. Nova institucionalna reakreditacija kao i inicijalna akreditacija novih programa traju 5 godina (skraćeno sa 7). U inicijalnoj akreditaciji koristi se 7 standarda u tri cjeline (operativnost VU, ljudski kapaciteti i materijalni uvjeti), a u reakreditaciji 17 standarda (operativnost VU, ljudski kapaciteti, studenti, materijalni uvjeti, interno osiguravanje kvalitete koje poseban naglasak stavlja na reviziju studijskih programa). Zanimljivo da iste standarde koriste i u inicijalnoj i u reakreditaciji samo su u reakreditaciji prošireniji. Uključena su dva posjeta jer tijekom prvog posjeta povjerenstvo priprema preliminarno izvješće s preporukama za drugi posjet posebice koja područja i koje programe detaljnije pogledati. Ujedno se provodi i programska evaluacija 2% programa u skladu s godišnjim planom agencije.

Preporuka za AZVO:

Na temelju rasprave provedene nakon održanih prezentacija uočeno je da su predstavljeni modeli potaknuli značajan interes sudionika. Neke od preporuka izrečenih u raspravi, a koje su vrlo korisne za AZVO, odnosile su se na potrebu da se pri primjeni ovakvih institucionalnih modela vanjskih vrednovanja što više osnažuje interno osiguravanje kvalitete studijskih programa unutar samog visokog učilišta. Također, jedna od preporuka odnosila se na to da bi bilo dobro i unutar institucionalnog modela vanjskog vrednovanja omogućiti visokom učilištu da izradi određenu samorefleksiju za svaki program koji izvodi što bi moglo biti korisno i za provedbu samog institucionalnog vrednovanja. Preporuke ukazuju na to kako je važno i dalje nastaviti s podrškom visokim učilištima u jačanju njihovih internih mehanizama osiguravanja kvalitete te nastaviti s organizacijom edukacija i radionica namijenjenih visokim učilištima. Pri tome posebno aktualne teme odnose se na daljnje unaprjeđenje kvalitete studijskih programa temeljem koncepta ishoda učenja, poticanje učenja, poučavanja i vrednovanja usmjerenog na studenta, jačanje nastavničkih kompetencija te općenito teme vezane za razvoj internog osiguravanja kvalitete i razmjenu primjera dobre prakse. Zanimljiv je portugalski primjer provedbe institucionalne akreditacije korištenjem platforme za prikupljanje podataka što podsjeća na naš MOZVAG sustav. Također zanimljiv

Donje Svetice 38/5
10000 Zagreb, Hrvatska
T + 385 1 6274 800
E medjunarodna@azvo.hr
W www.azvo.hr



je primjer portugalske agencije koji omogućuje „*lighter touch*“ pristup akreditaciji programa za institucije koje su dobro prošle u provom ciklusu ili imaju certificiran interni sustav osiguravanja kvalitete. Sličan bi pristup mogla koristiti i AZVO u boljem planiranju novih predstojećih vrednovanja i povezivanju s postojećim audit modelom. Proučiti EIQAS website – *Guide for internal QA*. Zanimljiv je i slovenski primjer korištenja istih, ali proširenijih standarda u reakreditaciji u odnosu na inicijalnu te bi i AZVO u novoj inicijalnoj / HKO akreditaciji mogao koristiti iste standarde koji su već razvijeni za reakreditaciju (naravno samo one primjenjive za inicijalnu).

Treća radionica

Using risk analysis and indicators to assure programme quality in institutional reviews

U uvodnom dijelu radionice prezentaciju je održao predstavnik NOKUT-a, norveške agencije za osiguravanje kvalitete u obrazovanju, koja kao jednu od svojih najvažnijih uloga vidi onu „čuvarice“ obrazovne kvalitete na svim visokim učilištima u Norveškoj. NOKUT je odgovoran za superviziju više od 4 000 studijskih programa na više od 160 norveških visokih učilišta.

NOKUT je u 2017. godini započeo s implementacijom novog modela periodičnog vrednovanja institucionalne kvalitete te je započeo s pilot-vrednovanjima koji uključuju sedam specijaliziranih visokih učilišta – *university colleges*. U Norveškoj sva visoka učilišta moraju imati te razvijati svoje interne sustave osiguravanja kvalitete te je NOKUT prema zakonu obavezan provesti audit institucionalne kvalitete, dakle kvalitete rada institucije putem njihovog internog sustava osiguravanja kvalitete. U 2017. godini u Norveškoj su revidirani propisi koji se odnose na osiguravanje kvalitete u obrazovanju te su prakse i postupci koji se odnose na kvalitetu rada na razini studijskih programa postali centraliziraniji nego prije, dijelom i zato što su zakoni vezani uz kvalitetu rada povezani s onima vezanim uz studijske programe i njihovu kvalitetu. NOKUT u novim postupcima stoga traži od visokih učilišta dokumentaciju kojom se pokazuje i dokazuje da institucija redovito nadgleda svoje studijske programe te, također, u kojoj je vidljivo na koji način to sama institucija provodi, odnosno kako sustavno provjerava da su zakonski uvjeti zadovoljeni, ali i više od toga – prati njihov razvoj.

NOKUT se nada da će novi model vrednovanja potaknuti institucije na razvoj svojih internih postupaka i izvan onoga što zahtijevaju propisi. Kako bi se povećalo poboljšanje kroz razmjenu iskustva i izazove, NOKUT je podijelio institucije visokog obrazovanja u projektne grupe u kojima su potaknuti na razmjenu iskustava i prakse iz njihovih vrednovanja.

NOKUT provodi i druge vrste vanjskih vrednovanja (reakreditacija, različita tematska vrednovanja i slično) te različite aktivnosti (edukativne) u kojima radi na povezivanju s visokim učilištima, podizanju razine svijesti o važnosti rada na vlastitoj internoj kvaliteti i odgovornosti prema društvu, studentima itd.

Sama tema radionice i izlaganje potaknule su raspravu u kojoj se uglavnom javljalo pitanje o ulozi agencija za osiguravanje kvalitete, o potrebi njihove snažne suradnje s visokim učilištima te dodatnom podizanju razine odgovornosti visokih učilišta, osobito kada je riječ osiguravanje

Donje Svetice 38/5
10000 Zagreb, Hrvatska
T + 385 1 6274 800
E medjunarodna@azvo.hr
W www.azvo.hr



kvalitete stjecanja ishoda učenja, odnosno kvalitete studijskih programa. Sintagma „kultura kvalitete“ i njezin razvoj, također, je skrenulo temu s definiranja samih postupaka vanjskog osiguravanja kvalitete (institucionalno vs. programsko vrednovanje) prema podizanju odgovornosti visokih učilišta te tako možda i prema fleksibilnijim procesima, ali koji će ipak koristiti indikatore koje će moći dati jasnu sliku o kvaliteti studijskih programa uz primjenu koncepta „*risk managementa*“ i slično. Visoka učilišta bi unutar svojih internih sustava osiguravanja kvalitete trebala kontinuirano razvijati kvalitetu svojih studijskih programa te za to koristiti interna praćenja i druge vrste *evidence-based* dokumentacije.

Preporuka za AZVO:

Slično kao i u drugoj radionici i ovdje je u raspravi bilo vidljivo isticanje potrebe da se u institucionalnom modelu vanjskog vrednovanja osnažuje interno osiguravanje kvalitete studijskih programa unutar samih visokih učilišta. Stoga put kojim je AZVO krenuo u razvoju novog ciklusa reakreditacije prati trendove koji se javljaju na razni europskih agencija za osiguravanje kvalitete, kao i na razini europskih visokih učilišta. Nadalje, važno je dodatno osnaživanje edukacije, odnosno organiziranje tematskih kružoka s visokim učilištima gdje će se provociranjem određenih aktualnih tema (*policy* i razvojnih) u području visokog obrazovanja potaknuti visoka učilišta da hrabro daju svoj glas i mišljenje o daljnjim mogućnostima za razvoj visokih učilišta i cijelog visokog obrazovanja u Hrvatskoj. Tako prikupljene ideje bit će, uz stručno znanje i iskustvo AZVO-a, dodatni poticaj za razvoj mehanizama koji mogu potaknuti osnaživanje „kulture kvalitete“ u sustavu visokog obrazovanja.

Četvrta radionica

Audit trails and programme quality in the second round of Dutch institutional audits

Uvod u temu radionice dan je kroz dvije prezentacije, iz perspektive agencije i vrednovane institucije. Prvu je prezentaciju održao predstavnik NVAO-a, uz naglasak da se u drugome ciklusu dodatni naglasak stavio na kulturu kvalitete umjesto kontrolu kvalitete. Važno je u ovome smislu da dionici preuzmu veću ulogu u vlasništvu institucije, da postoji pozitivan pristup, da se umanju birokratski teret.

Vrednovanje se na terenu provodi po principu okruglog stola, što dokazano omogućuje opušteniju atmosferu („kritički prijatelj“).

Institucijsko vrednovanje započinje preliminarnim posjetom (najčešće 2 dana), gdje se provjeravaju standardi, PDCA ciklus, utvrđuju teme koje će se dubinski provjeravati u idućem razdoblju. Nakon toga slijedi 2-mjesečno razdoblje u kojemu visoko učilište obavlja opsežne pripreme za ponovni posjet prilikom kojega povjerenstvo provjerava audit trails oko definiranih tema. Odabir audit trailsa (o čemu odlučuje povjerenstvo temeljem sugestija uprave ili dionika i vlastitih nalaza na preliminarnom posjetu) može biti „horizontalan“ (ispitivanje primjene ili praćenja specifičnog cilja ili teme na konkretnoj razini sveučilišta, npr. na razini fakulteta), „vertikalna“ (praćenje primjene po 'hijerarhijskoj liniji' preko svih institucijskih razina) ili temeljem učinka u proteklom razdoblju (dokazana učinkovitost

internog sustava osiguravanja kvalitete na razini programa; proaktivne intervencije, rano prepoznavanje, komuniciranje itd.). Drugu je prezentaciju izložila predstavnica veleučilišta Hanze koje se dobrovoljno prijavilo za sudjelovanje u novome ciklusu institucionalnog audita (početak priprema 2016.), s ciljem da odgovore na vlastito pitanje jesu li na pravome putu (u kontekstu vlastitih ambicija i svega što su dosad učinili. U konzultacijama s povjerenstvom odabrani su audit trails koji su uključivali i nastavne programe i znanstvenu djelatnost i interakciju s društvom u cjelini s ciljem dokazivanja diversificiranosti institucije. Stav je institucije da institucijski audit potiče zajedničko vlasništvo svih zaposlenika nad institucijom, stvara platformu za raspravljanje osiguravanja kvalitete.

Preporuka za AZVO:

Razmotriti načine mijenjanja paradigme (izbjegavati impliciranje kontrole, poticanje kulture kvalitete – vlasništva svih dionika VU nad vlastitim procesima i institucijom). Operativno – poticati okruže 'okruglih stolova' prilikom svih vrednovanja. Razmotriti može li se poticati veći doprinos VU kod odabira teme vrednovanja (dodatni audit-targeti?)

Peta radionica

The Flemish institutional reviews and the conduct of QA of programmes

Predstavnici NVAO dali su kratak prikaz institucionalnih vrednovanja u flamanskom dijelu Belgije. Naglasak se, slično, stavlja na tzv. *'appreciative approach'* kako agencije tako i povjerenstva – koncept „kritičkog prijatelja“ koji potiče veću involviranost dionika VU i njihovo vlasništvo nad razvojem institucije. Time se ostvaruje unapređenje kulture kvalitete. Institucionalno vrednovanje je informativno i javno – ono nema formalnih reperkusija po instituciju. Ponovljen je stav da institucijsko vrednovanje bolje odgovara sustavima gdje postoji veće povjerenje u sustav visokog obrazovanja i osiguravanja kvalitete.

Preporuka za AZVO:

NVAO kroz svoje institucionalno vrednovanje opetovano naglašava poticanje kulture kvalitete na instituciji, izbjegavanje formalnih ishoda (reperkusija po instituciju), izbjegavanje koncepta kontroliranja institucije, već poticanje savjetodavnog principa (*appreciative approach*, „kritički prijatelj“) čime se potiče: partnerski odnos između agencije i institucija, povjerenje institucija u djelovanje agencija, 'vlasništvo' nad procesima osiguravanja kvalitete i institucijom u cjelini – razmotriti bi trebalo kako u razdoblju do trećeg ciklusa vanjskih vrednovanja u RH ojačati ovo načelo.

Zaključak

Završni dio bio je organiziran na način da se publika uključi što više. Pri tome je voditelj predstavljao određene, vrlo intrigantne teze *pro et contra* određenog modela vanjskog vrednovanja te prikupljao mišljenja sudionika o njima. Reakcije sudionika pokazuju da je većina bila neopredijeljenog stava prema većini tezama iz čega proizlazi da još uvijek postoje brojna otvorena pitanja na temu postupaka akreditacije, ali i općenito na temu osiguravanja kvalitete, opasnosti od birokratizacije visokog obrazovanja i slično. Svakako je važno i dalje poticati raspravu o svim ovim temama.

Preporuka za AZVO:

Ovakav pristup uključivanja sudionika u raspravu – iznošenjem poticajnih stajališta – jako je zanimljiv i mogao bi se koristiti u AZVO edukacijama za visoka učilišta.